

opusdei.org

Vrlo ljudski, vrlo božanski (XIX): Davati sve od sebe

Ljudske vrline bruse našu osobnost i daju nam fleksibilnost potrebnu da otkrijemo pravi način djelovanja u najrazličitijim svakodnevnim situacijama.

8.09.2023.

Umjetnik je naslikao ptice koje lete na morskome povjetarcu pored oceana, radosno promatrajući zapjenjene valove ispod i vedro nebo

iznad. Ako nismo te sreće da živimo u blizini oceana, možda se možemo prisjetiti nekih od svojih putovanja tamo: ne samo ogromnog morskog prostranstva i osvježavajućeg povjetarca i svijetlih boja i čistih mirisa, već i umirujućih zvukova. Postoje mnogi zapisi šumova mora koji omogućuju čovjeku bilo gdje da sluša okrepljujuće zvukove lomećih valova i krikove ptica. Sveti Josemaría je jednom opisao ljudske vrline kao zvukove oceana: „Isto kao što je buka oceana sastavljena od šuma svakoga pojedinog vala, svetost vašeg apostolata treba se sastojati od osobnih krjeposti svakoga pojedinoga od vas." [1] Sklad ovih "osobnih vrlina" ono je što ćemo razmotriti u sljedećim odlomcima.

Biti savršen ne znači biti isti

Sveti Jeronim je napisao da "Krist ne zapovijeda nemoguće stvari, već savršene." [2] Suočeni s ovom

izjavom, mogli bismo prigovoriti da nam se često čini nemogućim upravo ono što je savršeno. Tko se usuđuje tvrditi da su njegovi postupci "savršeni"? Osim toga, čini se da svjedočanstva svetaca potvrđuju suprotno: što se više približavaju snažnom Božjem svjetlu, to jasnije vide vlastite nesavršenosti. Naša zbunjenost samo se povećava kada shvatimo da je evanđeoski redak na koji sveti Jeronim misli ovdje ova snažna Isusova zapovijed: *Budite dakle savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski* (Mt 5,48). Kakva se tajna krije iza ovih riječi?

Prvo pojašnjenje možda ima veze s našim razumijevanjem "savršenog" kao nečeg što nije moguće poboljšati. Primijenjen na nečije ponašanje, ovaj pogled na "savršenstvo" može ga odmaknuti toliko daleko od područja našeg zajedničkog iskustva da bi čak mogao izazvati određenu odbojnost u nama. Ali najčešće značenje ove

riječi u Bibliji povezano je s onim što je potpuno i dovršeno, dati sve od sebe. Tako možemo bolje razumjeti zašto Kristov poziv da “budemo savršeni” nije pitanje življenja prema najvišim mogućim standardima u svakom segmentu života, već kruna govora u kojem On govori o ljubavi prema svima, i prijateljima i neprijateljima, kao što ih Bog ljubi (usp. Mt 5,43-48). “Biti svet ne znači činiti sve više i više stvari ili ispunjavati određene standarde koje smo sami sebi postavili. Put do svetosti, kao što jasno kaže sveti Pavao, sastoji se u odgovaranju na djelovanje Duha Svetoga, sve dok se Krist ne oblikuje u nama (usp. Gal 4,19)”[3].

Katekizam Katoličke Crkve govori o ljudskim vrlinama u skladu s tim značenjem “savršenstva”:

“Krepost je postojano i čvrsto raspoloženje činiti dobro. Ona daje

osobi ne samo da dobre čine izvrši, nego da od sebe dade najbolje. ” [4] Baš kao što je šum mora sastavljen od zvuka valova, jednoga drugačijeg od drugoga, tako i u svetom životu, svaka vrlina je u skladu s drugom, a zajedno donose najbolju moguću verziju svake osobe. A budući da na svijetu ne postoje dvije iste osobe, ne postoje ni dva identična načina kombiniranja svake vrline. Da bi nas doveo do svetosti, odnosno da bi nas doveo do sebe, Bog računa na svaku našu jedinstvenu osobinu, koju poznaje puno bolje od nas samih. Svi trebamo težiti potpunijem razumijevanju "jedinственog i tajanственog plana koji Bog ima za svakoga od nas, a koji se oblikuje usred toliko različitih situacija i ograničenja." [5] Ovaj plan uvijek je usmjeren na ostvarenje, uz Božju milost i vlastitu slobodu, voljenog sina, ljubljene kćeri koje je Bog sanjao od vječnosti. Sveti Josemaría je od samog početka govorio onima

koji su se približili Opusu Dei:
"Trebate biti tako različiti kao što su različiti sveci na nebu, jer svaki pojedini ima svoja osobna i posebna obilježja. "[6]

Svetost je odijelo po mjeri

Različite vrline ne samo da nam pomažu da u određenom djelovanju izaberemo ono što je dobro umjesto lošeg; ovo je svakako za svaku pohvalu, ali je ipak malo. U stvarnosti, samokontrola koju donose vrline, usmjeravanje naših snaga prema ljubavi, potiče nas da izaberemo najbolje umjesto osrednjeg. Ponekad nas je ograničeno razumijevanje vrlina moglo navesti da svaku vrlinu promatramo kao kompromis između dviju negativnih krajnosti, kao geometrijsku sredinu između dva pola koje trebamo izbjegavati. Tako, umjesto da gledamo prema vrhu, više brinemo da ne upadnemo u

provaliju s desne ili lijeve strane. Pa ipak, Bog je svakome od nas dao vlastiti "vrh", koji odgovara našem vlastitom geološkom krajoliku, gdje započinjemo naše osobno putovanje. U tom krajoliku moramo otkriti kako prepreke i opasnosti koje prijete našem putu, tako i terene po kojima možemo hodati sigurnije.

Komentirajući Aristotelovu etiku, sveti Toma potvrđuje da je «sredina je za nas ono što niti premašuje niti je manje od omjera koji nam pripada. Zato ova sredina nije za sve ista" [7] Da bi to objasnio, svetac se služi slikom cipela: svaka osoba mora otkriti koja veličina odgovara njezinoj vlastitoj nozi. Grčki filozof, s druge strane, koristi sliku hrane. Umjerenost u obrocima za sportaša nije isto što i umjerenost za nekoga tko gotovo ne vježba. Budući da ne postoji jedinstveni način življenja vrlina, pokušaj pisanja univerzalnih recepata kako bi netko postao

uredna, velikodušna ili skromna osoba ne čini se baš praktičnim. I kao što je Aristotel također shvatio, čovjek ne postaje krepostan samo vanjskim izvođenjem niza djela, već čineći to sa specifičnim unutarnjim dispozicijama: “Prvo, on mora djelovati iz znanja; drugo, on mora namjerno izabrati čin, i izabrati ga radi njega samog; i, treće, čin mora proizaći iz utvrđene i trajne dispozicije karaktera.”[8] Stoga, ako obrazovna okolina ne potiče ljude da shvate potrebu za stjecanjem ove ili one vrline, i da je izaberu slobodno potaknuti ljubavlju, izvanjsko djelovanje koje navodno čini tu vrlinu riskira da bude uzaludno.

Skromna i jednostavna žena, vidjevši kako Bog želi računati na naše osobne karakteristike da bismo postali sveti, jednom je molila: „Pomozi nam da živimo svoje živote, ne kao partiju šaha u kojoj svaki potez treba biti proračunat, niti kao

utakmicu u kojoj je sve izazov, niti kao teorem koji naše glave ne mogu pojmiti, već kao beskrajnu gozbu neprestanog obnavljanog susreta s tobom, kao ples u naručju tvoje milosti.”[9]

Mišići koji se napinju u bilo kojem smjeru

Jedan od znakova dobre fizičke forme je taj da naši mišići imaju veliku elastičnost. Zahvaljujući vježbama istezanja i dobrom održavanju zglobova tijelo može doći u položaje koji se čine gotovo nemogućima. Održavanje mišića elastičnim pomaže u sprječavanju problema uzrokovanih lošim držanjem i smanjuje vjerojatnost ozljeda. Nešto slično događa se s vrlinama u duhovnom životu. Sveti Josemaría govorio je da "svetost ima elastičnost gipkih mišića." [10] On dalje objašnjava da, baš kao što će nas ponekad Božja ljubav navesti da

težimo činiti nešto što smatramo teškim, u drugim će nas slučajevima voditi da se opredijelimo za nešto što smatramo ugodnijim i da Mu zahvalimo na tome.

Nije slučajno što riječ “vrlina” dolazi od latinske riječi *virtus*, što znači sposobnost ili snaga. Vrline funkcioniraju poput naših mišića. U mjeri u kojoj su postale dio nas, ne samo da nam omogućuju da činimo dobra djela s užitkom i lakoćom, već nas također čine fleksibilnima u usvajanju smjera koji svaka okolnost može zahtijevati. Istina je da nas vrline vode da stvari činimo na uredan način; ali, dublje, one nas vode do toga da i sami budemo uredni, iako u nekim okolnostima to izvana možda nije vidljivo.

Priča se da je sveti Karlo Boromejski, kao mladi biskup, bio na glasu kao vrlo skromna osoba, živio je od malo kruha i vode. Ali ako su okolnosti s

određenim osobama to zahtijevale, rado je pio vino kada je to bilo potrebno.[11] „Ako bismo mi kršćani drugačije radili,“ rekao je osnivač Opusa Dei, „u opasnosti smo da postanemo kruti, bez života, lutke od krpe.“ [12] Krpena lutka nikad ne gubi osmijeh s lica. Svi volimo biti u društvu veselih ljudi, ali zato što se ponašaju slobodno, u pravo vrijeme i u pravoj mjeri, a ne zato što su mehanički prisiljeni da se doimaju sretnima.

Sveti Franjo Saleški, u jednom ranijem pismu ženi koja će jednog dana biti Sveta Ivana Franciska de Chantal, opisao je istinsku slobodu kćeri Božje kojoj bi trebala težiti: “Ako je duša postala vezana za vježbu meditacije i prekinete ovu praksu, ta će osoba biti uznemirena i tjeskobna. Ali duša s istinskom slobodom duha reagirat će vedrim licem i ljubaznim srcem na tu smetnju, jer sve je isto: ili služiti Bogu

meditirajući, ili mu služiti trpeći bližnjega. I jedno i drugo je volja Božja, ali tada je potrebno podnositi bližnjega.”[13]

"Budite hrabri!" Papa Franjo ohrabrio je skupinu mladih Poljaka. "Svijet treba vašu slobodu duha, vaš pogled s povjerenjem u budućnost, vašu žeđ za istinom, dobrotom i ljepotom.”[14] Snaga i fleksibilnost koje nam daju vrline pokazuju Duhu Svetome našu gorljivu poslušnost da Krist bude oblikovan u našoj duši na osoban i jedinstven način. Katekizam nam govori o krepostima upravo u poglavlju "Čovjekov poziv: život u Duhu.” [15] Pozvani smo živjeti taj božanski život s velikim povjerenjem i slobodom, poput ptica koje lete na oceanskom povjetarcu, s pouzdanjem da će nas Bog uvijek poduprijeti u našoj borbi.

[1] Sveti Josemaría, Put, br. 960.

[2] Sveti Jeronim, citiran u Catena Aurea, komentar na Mt 5,43-48

[3] Fernando Ocáriz, Pastoralno pismo, 28. listopada 2020., br. 6.

[4] Katekizam Katoličke Crkve, br. 1803.

[5] Franjo, Gaudete et exultate, br. 170.

[6] Sveti Josemaría, Put, br. 947.

[7] Sveti Toma Akvinski, Komentar Nikomahove etike, knjiga II, 6.

[8] Aristotel, Nikomahova etika, 1105a-1105b.

[9] Službenica Božja Madeleine Delbrêl, "Ples poslušnosti."

[10] Sveti Josemaría, Kovačnica, br. 156. Citirano u Fernando Ocáriz, Pastoralno pismo, 28. listopada 2020., br. 6.

[11] Usp. Pismo svetog Franje Saleškog barunici de Chantal, 14. listopada 1604.

[12] Kovačnica, br. 156.

[13] Pismo svetog Franje Saleškog barunici de Chantal, 14. listopada 1604.

[14] Papa Franjo, Poruka, 15. kolovoza 2018.

[15] Katekizam Katoličke Crkve, Treći dio, Prvi odjeljak.

.....

pdf | document generated
automatically from <https://opusdei.org/hr-hr/article/vrlo-ljudski-vrlo-bozanski-xix-davati-sve-od-sebe/> (8.07.2025.)